

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtak in velja s poštno vrednostjo v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za mesec 0 K, za tri mesece 0 K, za pol leta 1 K, za leto 2 K. Naročnina se pošilja na: Upravišče "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnjuje do napovedi. — Uredje "Katoliškega Mohovana" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vrn. — Uredništvo: Koroska cesta št. 3. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo: Koroska cesta št. 3, upravnice naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase priznava popust. V oddelku "Malo soseske" stane beseda 3 vrn. Parje in zabave vsaka petvrtina 24 vrn. Izjave in pesništvo 30 vrn. — Inserati se sprejemajo do tretje ure popoldne. — Reklamacije se pošiljajo pravočasno.

Tri želje!

Iz mariborske okolice se nam piše:

Tri prošnje predložimo kmetje našim oblastim: Naj se 1. rekvirirano žito spravljajo v skladišča z malo večjo pozornostjo in skrbjo; 2. naj se naš trpkopolozaj resno upošteva in naj se ne nastopa zoper kmečko ljudstvo prestrogo in osorno in 3. naj skušajo oblasti in merodajni krogi omejiti na ta ali drug način nesmiselne ovadbe in tožbe, kojih — večinoma brez podpisa — je zadnji čas žal izredno veliko.

Imel sem priliko v Mariboru opazovati, kako se spravlja rekvirirano žito v skladišča. Žito, posebno koruza in fižol, se pripelje šele na pol suho ali pa celo mokrotno v skladišča. Tam se nasiplje na velikanske kope. Ni časa in ni primernih sredstev, da bi se te velike množine žita kmalu na umetni način posušile. Bojim se, resno se bojim, da bo mnogo našega dragocenega žita splenilo, poginilo. To pa ni samo moje mnenje, ampak tako mislijo tudi mnogi drugi, ki so se poučili, kako se ravna z rekviriranim žitom. Ogromna bo škoda, ako se ne bo pravočasno potrebno ukrenilo, da se škoda prepreči. Kdo jo bo trpel? Ljudstvo, ko spomladi ne bo imelo kruha! Ne rečem, da so oblasti krive vseh pomankljivosti. Ne! Ves ustroj je tega kriv, ker je vse še nekam preveč površno urejeno. Naj oblasti ne mislijo, da hočem zabavljati. Ne! Resna skrb mi nalaga dolžnost, da pravočasno opozorim na to nesrečo. Sedaj proučim zaradi, da prepreči prelečo nesrečo. Sedaj se ni prepozno. Naj se rekviriranje, oziroma nakupovanje žita, posebno fižola in koruze, uredi tako, da ne bo vse v naglici zmetano na kup. Naj se vse razvrsti po občinah in na daljše časovne obroke!

Naj se proti ubogemu ljudstvu na deželi nastopa z večjo obzirnostjo. Gospodje! Upošteвайте trpki naš položaj! Naj se vsaka malenkostna neprilika ali nered ne vzame za smrten sodnijski greh. Posebno glede popisovanja in rekviriranja žita in takozvane "navijanja cen" bi se naj upoštevalo, da naše ljudstvo ne more, vsake vladne odredbe tako do pičice preštudirati, kakor se zahteva od njega. Imam tu dva resna nasveta: Prvo: Naj bi se naj kmeti nikar ne kaznovali radi navijanja cen, ako je svoj pridelek ali živino malo dražje prodal, kot je po mnenju sodnikov prav, ali pa ako svojega žita ni ravno pri kilogramu tako natančno priznal, kolikor ga ima. Saj ni mogoče, da bi kmet vse vladne odredbe do dobra proučil, ali pa svoje žito natančno štetal, predno ga je priznal. Oblasti bi naj poskrbele, da bi se kmečko ljudstvo na poljudni način poučilo o vseh vladnih odredbah, ki se tičejo kmeta. Čemu imamo naše zadruge in kmetijske podružnice, da nam ne bi prirejale tudi v sedanjem času podnebnih shodov? Ne vlivajte vladnih odredb samo v stari obliki na papir za razglase, ampak dajte vse to ljudstvu v poljudni in kolikor mogoče prijazni besedi. V tem oziru moram našega "Slov. Gospodarja" javno pohvaliti. Od številke do številke nam prinaša naše glasilo v obliki izdane uradne odredbe in odloke v poljudni, lahko razumljivi besedi in razlagi. Kmetje, prosimo uredništvo, da nam tudi v bodoče gre v tem oziru kolikor mogoče na roko.

Pred vsem pa prosimo naše oblasti, naj se z našim domoljubnim, cesarju in domovini skrajno udanim slovenskim kmečkim ljudstvom ne postopa — preosorno, pretrdo. Žrtvovali smo na tisoče svojih najboljših sinov in mož za domovino, damo jih še več in damo domovini tudi to, kar bi sami krvavo potrebovali za svoj in svoje družine življenje, samo tepe se nas naj ne! Malo več potrpljenja!

In ovadbe in tožbe! Čudim se, da se v teh skrajno resnih časih tako vneto ozira na ovadbe in tožbe brez podpisa! Ali ni v tem oziru izza zaknih lanskih aretacij dovolj jasne slike, da temeljito take ovadbe navadno na zavisti in hudobiji? Ko se obracam do oblasti, da se naj one nikar ne ozirajo na te ovadbe, pa se obračam tudi resno in slovesno do tistih, ki jih pišejo in vlagajo: Ljudje božji! Pamet, trikrat pamet! Ali se kupa težav in bridkosti za naš ubogo kmečko ljudstvo ni dovolj polna? Vi jo še napolnjujete z grdo zavistjo, obrekovanjem in škodo-

željnostjo! Ali mislite, da se ob času, ko naši najboljši sinovi in možje prelivajo svojo srčno kri na bojišču, mora v naši ljubi domovini med sosedi in med znanci pretakati jeza in zloba sovražnosti in nezadovoljstva?

Bratska ljubezen naj nas vodi v teh hudih časih. Skušajmo omejiti gorja, ki jih je sedaj žal folio med nami!

Te besede sem napisal iz dobrega namena.

Stari in novi ministri.

Odstopivši notranji minister baron Heinold je imenovan za cesarskega namestnika na Moravskem, odstopivši trgovinski minister baron Suster pa za vrhovnega upravitelja pošne hranilnice. Nekdanji ministrski predsednik baron Beck je imenovan za predsednika najvišjega računskega dvora.

Novega finančnega in trgovinskega ministra so veleindustriji pozdravili z velikim zadovoljstvom, ker upajo, da bosta pri pogodbi z Ogrsko in pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami upoštevala tudi njihovo stališče.

Novi trgovinski minister bo z novim letom zvišal pošne pristojbine, novi finančni minister pa misli kmalu prinesiti nove davke, o katerih se je že tako dolgo posvetovalo in pogajalo.

Junaški štajerski vojniki

Kolikokrat od početka vojske so se s posebi priznanjem in spoštovanjem omenjali

polki v uradnih poročilih. Posebno 87. pešpolk se je v Galiciji in v italijanski meji boril z občudovanja vrednim junaštvom. Pred kratkim je bil pohvaljen pešpolk št. 47, v katerem je polovica Slovencev ter opetovano tudi: 26. domobranski

pešpolk. Slovenski štajerci s svojim junaštvom širijo čast slovenskega imena povsod. O 87. pešpolku se je prav posebno mnogo pisalo o priliki bojev v Karpatih. 87. in 47. pešpolk sta prava železna polka v tretjem zboru, poleg 27. in 26. domobranskega pešpolka. Prilika bo še, o teh vrlih polkih obširneje pisati pozneje. Za danes navajamo o ostalih spodnještajerskih polkih naslednje častne zglede iz knjige "Naši častniki", ki jo je spisal general infanterije Vojnovič.

Napad je najboljša bramba.

V noči na 4. december 1914 so stale pri Karini štiri stotnije 26. domobranskega pešpolka na prednji straži. Tukaj dobi poveljnik te skupine, stotnik Iv. Kisvarday, od svojih patrol, poročilo, da korakajo proti Karini najmanj dvakrat tako močne sovražne sile. Na pomoč iz zadaj ležečih taborišč sedaj ponoči ni bilo misliti. Toda tudi postojanke prednje straže ni smel pustiti. Tu je le hitro ravnanje zamogo privedi do cilja. Stotnik Kisvarday se odloči napasti bližajočo se kolono v nadi, da sovražnika prehititi. Popolnoma mirno, brez izgube časa, da telefonično povelja poveljnikom pododdelkov.

Popolnoma tiho odrinejo vse štiri stotnije istočasno v široki črti iz svojih postojank. Naenkrat počijo strelje, streljanje postaja vedno hujše. Popolnoma presenečeni sovražnik, ki je mislil, da so naše čete v varnih skrivališčih, je bil napaden od spredaj in od obeh strani. Kratke meteže in že drve Rusi v divjem begu, pustivši na mestu številne ujetnike, mrtve in ranjene.

Zjutraj začne sovražnik iznova prodirati, topot s štirikratno premočjo. Ojunačen s ponoči priborjenim uspehom si drzne stotnik Kisvarday kljubovati tudi tej mnogo večji premoči. Drugič grede deželni bembrovci k napadu in tudi topot je sreča pogumneju mila. Rusi, vsled brezprimerne hrabrosti le teh štirih stotnij prevarani o pravi moči naše skupine in še pod vtisom nočnega poraza, se jurišu naših vojakov tudi sedaj ne morejo upirati. Vkljub premoči se umaknejo.

Ko je armadni poveljnik izvedel za ta krasni vojaški čin 26. domobranskega pešpolka, je brzogovno dal ukaz, častnike in moštvo, ki so se pri tem sijajnem činu odlikovali, predlagati v Najvišje odlikovanje. Dobili so: stotnik Edvard Herrmann, ki je v

teh zmagovitih bojih proti štirikrat močnejšemu sovražniku stotniku Kisvardayju kot pribočnik stal na strani, vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo; nadporočnik Franc Luger, poročnik Friderik Zivny, dalje rezervna poročnika Ivan Schwarz in A. Kurz, so dobili Signum laudis na traku vojaškega zaslužnega križca. Cela vrsta podčastnikov in vojakov je prejela hrabrostne svetinje.

Stotniku Kisvardayju, ki je za svojo neustrasnost enkrat bil že odlikovan in se je, po hudi rani komaj ozdravivši, zopet vrnil na fronto, je podelilo Njog. Veličanstvo za to novo izkazano junaštvo red železne krone III. vrste.

Štirje proti tridesetim.

Bilo je izhodno od Kurina, dne 8. decembra l. 1914 zvečer. Domobranski pešpolk št. 26 je korakal v smeri proti Zmigrod-Jushu, kjer v gozdu pa se je ustavil telefonski oddelek polkov in sanitetno moštvo, ki postavilo tam mogočno obvezovališče. Globoko v trdo zamrzajeni zemlji so ticali kolci ter držali sote in strehe. Ob operacijskih mizah je opravljal še-zdravnik in njegovi zdravnik-pomočniki svoje težko delo, vojni kurat je hodil od nosilnice do nosilnice in govoril ohrabrujoče, spodbujajoče, tolažilne besede vojakom, ki so v bolečinah ondi ležali. Nad celim šotoriščem pa je plapolala zastava ter se gibala svetilka z rudečim križem na belem polju, naznanjajoč prijatelju in sovražniku: tu se rane celijo in ne sekajo. Tudi ruska patrolja, močna 30 mož, ki se je pripeljala do šotorišča, je dobro videla znamenje naznačala streljati. In še preden so se prva zmetala ob obvezovališču umaknila jasnemu spoznanju položaja, je stala cela tolpa, rjoveč: "Udajte se!" deset korakov pred nezavarovanim obvezovališčem ter se pripravljala, da položi roko na gotovi plen. V tem trenutku plane od pionirskega oddelka narednik Al. Popelar — njegova velika srebrna svetinja se leskeče v svitu svetilke — naravnost proti sovražni četi: "Pionirji, k meni!" preko tabora in z enim skokom so bili poleg njega četovodja Ivan Weiss, Al. Lab in pešec Kardinar. In še preden so presenečeni Rusi vedeli, kaj se z njimi godi, so že prvi padali na zamrznjeno gozdno zemljo. Nebranjeno obvezovališče se je branilo. Sicer le s štirimi puškami, a te so bile v rokah, ki se ne znajo tresti. In oko strelca je merilo, kakor je bilo srce strelčev: tako mirno, počasi, gotovo. Ob odločnosti štirih vrlih mož se je zdrbila premoč sovražnika. Več ur so zadrževali narednik Popelar in njegovi trije tovariši nasprotnike. Šotorišče, sanitetci, telefonska postaja, polkovni zdravnik dr. Plaschke, nadzdravnik dr. Osterlin ter vojni kurat I. Kociper so med tem ušli ujetništvu. — Narednik Popelar pa je dobil za ta čin še zlato svetinjo ter postal štabni narednik.

Trdna volja štajerskega slovenskega deželnega brambova.

Smrtno utrujen se je vrnil Ivan Pucnik, poddesetnik 26. domobranskega pešpolka, zvečer iz patrolje. Njegove noge so otekle od neprestane hoje po goščavi, celi dan ni imel, ločen od čete, grizljaja v ustih, roko vedno na petlinu puške, plazeč se od skrivališča do skrivališča. Sedaj se veseli menaže in spanja. Tu zasliši, da kličejo, kdo se hoče prostovoljno javiti, spraviti svežo slamo v sprednjo vojno črto. Tam leže naši vrli pešci na goli, mokri zemlji, ter koprneče čakajo na mehko, toplo ležišče. In naenkrat mine poddesetnika Pucnika vsa utrujenost, on stopi naprej in prosí, če sme on spraviti slamo naprej. Celo noč dela, prodre z vozom tako daleč, da ga osvabljuje sovražni žaromet, sovražni strelji začno takoj padati proti njemu. Šele v zgodnjem jutru se vrne po 24urnem najtežjem najprou zopet k polku, kjer najde končno vrlo zaslužni odpočitek. Srebrna svetinja drugega razreda je plačilo za njegovo požrtvovalnost.

Junak Rudečega križa.

Izpostavljeni isti nevarnosti kot vojniki in brez orožja in brambe proti smrtni nevarnosti, opravljajo sanitetni vojniki neutrudno svoje težke, svete dolžno-

sti. Izmed neslovenskih slucajev tibega junaštva, ki se dogaja dan na dan, naj kratko omenimo za zgled delovanje četovodje (sanitetnega bodovodja) Antona Šolar 47. pešpolka. V najhujšem ognju sovražne pehote in artilerije je nosil težko ranjene, iz bojne črte, spravljal jih na varno in jim podajal prvo pomoč. Nekega dne je vtekel dva od granatnih drobcev težko ranjena vojak iz bojne črte, ko je za ta transport določeni nosilec v dežju krogel padel. Toda ruski ogenj onega dne je bil strašen. Komaj so dospeli do obvezovališča, že je tudi tam granata za granato udarjala. Naenkrat razbije ena hiša, ki so že v njej ležali ranjenci, ter povzročila ogenj, dim in pa tudi strupene pline. Toda vrli sanitetec prestrašenih ranjencev ni zapustil. Z najbrom vseh svojih sil se je lotil v lastni telesni nevarnosti reševati ranjene. Brez ozira na smrtno nevarnost je ponovno vdrl v ogroženo hišo ter je spravil svoje varovance nazaj do gozdnega roba, kjer so končno bili varni pred sovražnim morilnim ognjem. Tudi izven boja je ostal zvest strežnik, s celo vnemo in nemeneč se za lastno življenje, je stregel na koleri obolelim. Četovodja Šolar je prejel srebrno svetinjo prvega razreda.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Dne 1. decembra se je otvoril laški državni zbor, a general Kadorna je ostal brez uspeha, nobenega veselega poročila ni mogel sporočiti v Rim. Zato pa tudi italijanski minister Sonino ni imel nobene pohvalne besede za laško armado, ampak je le malodusno omgnil, da je Italija trdno odločena, da nadaljuje vojno za vsako ceno in za vsako večjo žrtve, dokler se ne uresniči naša nedotakljiva sveta narodna stremjenja in se ne dosežejo oni splošni pogoji naše neodvisnosti, sigurnosti in vzajemnega spoštovanja narodov, ki edini morejo tvoriti poillago trajnega miru in predstavljajo eksistenčni vzrok pogodbe, ki veže nas in naše zveznike.

Nič več in nič manj ni znal povedati laški minister o svoji armadi na našem bojišču. To ni mnogo! Vidi se, da so laški politiki nezadovoljni, ker ni nobenih uspehov. Toda kaj si hočejo! General Kadorna stori svojo dolžnost ter dan na dan žrtvuje tih. Res, naši sovražniki imajo povoda dovolj, da se jezijo nad našim vojaštvom, mi pa povoda dovolj, da smo ponosni na nje.

Tudi od zadnjega četrtka sem napada general Kadorna neprenehoma našo soško fronto, posebno srčno pri Gorici, toda, kakor vedno, brez uspeha.

Italijanski državni zbor.

Otvoril se je dne 1. decembra. Ko je predsednik pozval poslance, da naj zakličejo evviva kralju, so socialisti zaklicali evviva republiki.

Glede sodelovanja Italije na Balkanu je obljubil zunanji minister Sonino, da bo Italija preskrbovala Srbe z živili in orožjem ter skrbela, da se njihova armada zopet usposobi za boje. Toda glede Albanije je rekel, da bo laška vlada skušala uresničiti svoje želje glede Albanije, kar gotovo ne bo razveselilo niti Grkov, niti Srbov, niti Crnogorcev. Zakaj se Italija Nemčiji ni napovedala vojske, o tem minister ni govoril.

Le socialisti so obsojali politiko laške vlade, ter ji očitali, da je šla nepripravljena proti nam v vojsko. Pristaši Giolitija so molčali, znamenje, da se ni prišel njihov čas, ko bo ves narod tako mislil, kakor že sedaj mislijo in govorijo socialisti.

V nobenem poročilu ni povedano, kako dolgo misli zborovati laška zbornica. To je važno za napajo na soški fronti.

V Gorici poškodovanih 1300, požganih 100 hiš.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Dozdaj je v Gorici poškodovanih nad 1300 hiš in več kot 100 hiš požganih. Samo na Tržaško cesto je padlo nad 600 granat.

Sv. Višarje.

Kdo ne pozna romarske cerkve na Sv. Višarjih, ne daleč od Zabuice in Trbiža? Tje so udarile 19. julija prve italijanske 15 cm granate in kmalu je bilo župnišče kot prvo porušeno. S tem pa sovražniki še niso bili zadovoljni, čeprav so 21. in 28. julija izstrelili še nekaj granat na Sv. Višarje. Pravo junaštvo se je izvršilo se le 16. septembra, ko so vzeli Italijani brez pravega vzroka z novo pripeljanimi 26 cm topovi na piko najprej romarsko cerkev, nato pa kraj Višarje. Okoli 150 strelav je zadoščalo, da so izvršili popolno razdejavanje. Najprej so pričele gorati lesene prodajalske lope, nato je postalo tudi cerkveno poslopje žrtev plamenov. Gastilna poleg porušenega župnišča se je sesula po tretjem strelu, kar je gorljivega, je tudi in zgorelo. Človeških žrtev ni bilo, ker so prebivalci pravočasno zbežali; vojaške škode

tudi ni bilo, ker ni bilo tu niti vojakov, niti vojnega materiala.

Dne 12. novembra so se italijanski „junaški“ topničarji iznova spomnili na Sv. Višarje in obstreljevali razvaline kraja in vrhove s 15 cm granatami. Bil pa je izreden slučaj, da je bilo od 18 izstreljenih granat 15 slepih, ki se niso razpočile.

Železniška nesreča v Italiji.

Na progi Milan—Brescia sta dne 3. decembra trčila brzovlak in vojaški vlak. Ranjenih je 18 oseb, med njimi tudi princ Louis Napoleon, ki je pridržen italijanskemu generalnemu štabu.

„Ljepa naša domovina . . .“

Naš prijatelj Fr. Bečan nam piše z italijanskega bojišča:

Da, zares krasna je naša domovina in hrabri so njeni sinovi, ki prebivajo po hribih in dolinah in jo varujejo pred dolgimi, umazanimi prsti našega zahrbtega sovražnika. Sinovi slave pa, ki so polni Radeckijevega duha, mi hočejo pokazati, kaj se pravi kremplje stegati po naši domovini. Mladenci in starčki, vsi prenašajo radi vse trude in napore, ki jih nudi vojska in ker iz ljubezni do domovine hočejo vse prestati, tudi kri preliti, zato smete vi doma upati, da neznajčajni sovražnik ne bo nikdar zmagovalc. Bog bodi z nami in z vsjo našo hrabro armado! In če bo Bog z nami, potem smete upati, da bo končno zmaga naša in soluce miru bo zopet zasijalo na starodavno Avstrijo. In takrat se bodo vrnili ovenčani slave domov možje k svojim ženam in deca bo klicala: „Mama, mama, atek so prišli!“ in z atekom se bo vrnila prejšnja sreča v hišo. — Sin se bo vrnil k ljubeči materi, jo bo objel in dejal: „Mati, tvoja molitev me je varovala vsega hudega v vojski, tvoja molitev, ki si jo pošiljala iz ljubečega srca k Bogu, me je privela srečno domov.“

Pa udi sivolosemu starčku — našemu presvitlemu cesarju — hočemo vsaj na stara leta napraviti veselje in to s tem, da bomo neznajčajneza do dobrega podučili, kaj se pravi roke stegati po naši zemlji. Živi cesar, domovina, večna bode Avstrija!

Strašen peklenški šum.

Hraber branitelj naše slovenske zemlje, črnovojniki Josip Kleva, doma v Maliji, piše z italijanskega bojišča sledeče:

„Pri vas strašno gromenje topov. Vprašam me, če sem se tudi jaz udeležil te strašne borbe. Dragi prijatelj! Boga moram hvaliti, da sem še živ ostal, saj veš, da tukaj se ne moreš nikamor umakniti, prestati moraš vse italijansko streljanje. Sovražnik strelja tudi daleč nazaj v rezerve. Povem ti, da so s topovi tako hitro streljali, kakor s strojno puško. Razložil nisi strela od strele. Bilo je vse skupaj en strašen peklenški šum, da ti ni mogoče dopovedati. Zemlja se je tresla. To so trenutki, ko ti živčajo krogle okoli glave. Eno vrže tam, drugo sem, in slišati je, kako ranjenci vzdihujejo. Naj ti povem par slučajev, ki sem jih predčerašnjim doživel. Bilo je v noči od 18. na 19. nov. okoli polnoči. Bilo nas je 16 po številu. Delali smo neki zid na hribu ob luninem svitu. Kar naenkrat počni šrapnel ravno med nas, za njim drugi, tretji i. t. d., tako da nas je od 16 mož prišlo nepoškodovanih le 8, eden je bil mrtev, 3 težko, 4 pa lahko ranjeni, nazaj. Drugi dan popoldne sem bil na počitku za nekim zidom ter sem se dobro odel skoco. Ko sem skoraj zaspal, zaslišim naenkrat pri meni strašen pok in že se mi je nekaj valilo po glavi. Skočim po koncu. Sam smrdeči dim se je valil okrog mene. Pogledam tje, kjer sem ležal. Pod mojo glavo zagledam velik kos železa od granate, polnega teša. Z roko ga primem. Komaj sem ga držal v roki, ker je bil še razbeljen in je hudo smrdel po smodniku. Pogledam za puško, ki je bila pri moji glavi. Ni je bilo več! Komaj sem se par kosov skupaj spravil. Čev pa peto zagledam na kupu patron, ki je bil pri meni. Pogledam precej veliko drevo, ki je skoraj popolnoma sesekano, da se še ko. maj drži po koncu. Sam Bog in Marija sta me obvarovala gotove smrti. Kolikrat sem bil že tako čudežno rešen. Sam Bog me varuje. Od 50 mož, ki smo prišli iz Galicije, sva samo jaz in en drug štajerski Slovenec še tukaj. Drugi so gotovo mrtvi in ranjeni. — Dragi prijatelj! Boga prosimo, da bi nam dal kmalu ljubi mir!“

Kako smo korakali na fronto.

Naš rojak J. Plevnik, ki se je udeleževal bojev proti Italijanom, nam piše:

Oj, lep in prazničen je bil dan, ko se je naš bataljon poslavljaj iz Maribora! Navdušeni in polni poguma smo zrlji v negotovo bodočnost. Navdajala je vse sladka zavest, da si gremo plest lorovove vence. In srea so nam bila polna bojnega razpoloženja. — Ko smo morda zadnjikrat v slovo podajali roke svojim dragim, katerim so se v očeh blestele solze grenkega slovesa, smo čutili, da ne gremo umirat, vedoč, da kdor umrje v boju za domovino, živi novo in lepše življenje.

Delali smo dolge in naporene marše skozi deželo, v kateri se nam je skoro pri vsakem koraku nudila kakšna zgodovinska znamenitost. Utrujenosti slovenski vojak sploh ne pozna in nobena stvar ga ne

spravi z ravnotežja. Ko smo se za kratek čas nastanili v Planini ter uzrli liho, v kateri se je rodil slovenski pesnik in skladatelj Miroslav Vilhar, smo zapeli tisto njegovo: „Po jezeru . . .“ Bili smo navdušeni do brezskrajnosti in tisti večer so po Planini donele Vilharjeve pesmi, kakor še menda nikoli. In prebivalci so nas strme poslušali, občudujoč spodnještajerske slovenske fante . . .

Zapustili smo prijazno Planino, ter skozi Postojno, v kateri se nahaja na sredi trga Vilharjev spomenik v naravni velikosti, prišli v neko vas na Krasu. Vas sama na sebi ni nudila nikake znamenitosti in že smo se mislili dolgočasiti, ko se razglasi, da gremo drugi dan v vaško cerkev k spovedi. Da smo se tega vsi razveselili, se razume samo ob sebi, ker vojak na bojišču ima malokdaj priložnost opraviti svoje verske dolžnosti. Tisti dan je bil za nas posebno pomenljiv in nam bo brezdvomno ostal tudi v trajnem spominu. Morda še nam ni šla nobena pridiga tako k srcu, kakor tedaj. Se sedaj vidim gosp. župnika stati pred altarjem, še sedaj mi zveni njegov drhteči glas po ušesih:

„Slovenski možje in fantje! Kot Slovenecem Vam je gotovo znana po celi Sloveniji razširjena narodna pesem o „Zagorskih zvonovih.“ Ni Vam pa gotovo še bilo znano, kje se je ta zložila. Ta pesem o miloglasnih zagorskih zvonovih je bila zložena v našem Zagorju od znanega M. Vilharja, a ti zvonovi ne pojejo več, ker so utihnili, kdo ve za koliko časa. Utihnili so v znamenje, da se nahajamo blizu bojišča, kjer se le razlega gromenje topov ter rezgetanje strojníc. Vojaki! Vi ste naša nada, v Vas vidimo svoje rešitelje, da nam boste ohranili dom, katerega nam hoče zavratni Italijan tolovajsko ugrabiti. Čaka Vas sicer težka naloga, toda za Vas molijo skrbne matere, zveste zaročenke in ljubeče žene ter otroci, in če katera molitev, molitev nedolžnih otrok bo uslišana, da se boste zdravi in zmagonosni povrnil k svojim dragim, ali pa umrli častno in slavno. — Prejemši zakrament sv. Rešnjega Telesa je bila to za marsikatero zadnja popočinca; če pa pridete kedaj domov, naj bo Vaš prvi pot v cerkev pred tabernakelj, zahvalit se Zveličarju za srečno vrnitev!“

Pridiga je zelo učinkovala. Po marsikaterem bradatemu licu se je otrnila solza. Razšli smo se sicer zamišljeni, a z željo, da čim preje pokažemo izdajalskemu Italijan, da so slovenskoštajerski domobranci vojaški, vstrajni kot Spartanci, ob katerih se mora razbiti vse, kar jim pride nasproti. Vse hrepeni po domu, po svojih, toda dokler ni strt sovražnik ob meji, se ne uresniči naše želje. Zatorej v boj do

Le strtega srca nikar,
Naprej, kot silovit vihar,
Ki svojo le pozna oblast,
In vseh zaprek pogin propast!

Srčne pozdrave vsem bralcem!

Slovinci branimo koroške prehode.

Janez Sedlašek, doma iz St. Vida pri Ptujju nam piše dne 3. novembra s koroško-italijanske fronte:

Siloviti sovražni napadi, ki so se vršili tukaj do novembra, so sedaj nekoliko ponehali. Vzrok temu je najbrž precej ostra zima. Polentar se je začel spominjati na svojo toplo domovino ter se mu zavoljo mrazu, glede katerega so Lah precej občutljivi, ne zljubi več rogoviliti. Mi smo se precej dobro zakopali, da ne občutimo toliko mrazu ter si kurimo v postojankah noč in dan. Včasih se sovražnika še poloti želja po naših toplih postojankah, ali mi mu vsikdar dobro podkurimo pod pete, kadar pride Kalabrežanom kaj takega v glavo, da nas začne napadati. Izvedel sem iz svojega haložkega kraja in tudi iz Vašega lista, da se celo na Sp. Štajerju sliši gromenje topov z italijanskega bojišča. Včasih res grmi, kakor da bi se svet podiral in to grmenje se še zmiraj nadaljuje, pa vendar tako grozovito ne več.

Naj Vam tudi sporočim junaški čin, ki ga je izvršil naš letalec s svojim letalnim strojem nad italijanskimi postojankami. Bilo je dne 18. novembra opoldne, ko se dvigne naš vrli letalec v zrak. Ko je začel svoj nevaren polet izvrševati nad italijanskimi postojankami, je začelo peti iz vseh kalibrov, granate, šrapneli puške, strojne puške, vse je rjavelo proti letalcu, ali naš letalec je mirno plul nad italijanskimi postojankami ter opazoval njihovo gibanje in njihovo bivališče ter se ni zmenil za ljuto streljanje laških izdajalcev. In ko je izvršil svoj nevaren posel, se je vrnil nepoškodovan nazaj. Ali naenkrat, kakor da bi se bil kaj pozabil ali kakor da bi hotel italijansko sodrogo še bolj razjeziti, se obrne nazaj na prejšnji kraj. Seveda je bil zopet pozdravljen z mnogimi šrapneli ter je že krožil velik oblak dima okoli letalca od eksplozivnih šrapnelov. Čez kake četrte ure se je zopet vrnil nepoškodovan nazaj. Čez dva dni pa pride italijanski letalec nas opazovat in je hotel tudi on pokazati svoje junaštvo, ali revček se je zmotil ter pozabil, da zna naša artilerija prav dobro streljati ter je pri tretjem topovskem strelu padel z visočine na tla. Bil je popolnoma razbit. Seveda je to polentarne močno razjezilo. Začeli so nas silovito obstreljevati. Žalibog, da je sovražnik tudi tu in tam dobro zadel. Izgubil sem tudi tukaj mnogo svojih junaških slovenskih tovarišev. Ali če se tako in desetkrat bolj pritiska in buta italijanska zloba v goriško, koroško in tirolsko steno, ob kateri stojimo mi, nepremagljivi Avstrijci in zvesti vojak našega dobrega, sivolosnega presvitlega cesarja, nas ne bo premagal,